

Vilniaus universitetas
Medicinos fakultetas

▲

▼

**STUDENTŲ
MOKSLINĖS VEIKLOS
LXXV
KONFERENCIJA**

▲

▲

Vilnius, 2023 m. gegužės 15–19 d.
PRANEŠIMŲ TEZĖS

*Leidinį sudarė VU MF Mokslo specialistė
dr. Simona KILDIENĖ*

Mokslo komitetas:

Prof. dr. (HP) Janina Tutkuvienė
Doc. dr. Agnė Kirkliauskienė
Prof. dr. Vaiva Hendrixson
Doc. dr. Jurgita Stasiūnienė
Prof. dr. Nomedas Rima Valevičienė
Prof. dr. Eglė Preikšaitienė
Dr. Diana Bužinskienė
Prof. dr. (HP) Saulius Vosylius
Doc. dr. Saulius Galgauskas
Prof. dr. Eugenijus Lesinskas
Doc. dr. Valdemaras Jotautas
Prof. habil. dr. (HP) Gintautas Brimas

Dr. Ieva Stundienė
Prof. dr. Marius Miglinas
Doc. dr. Birutė Zablockienė
Inga Kisielienė
Prof. dr. Violeta Kvedarienė
Dr. Žymantas Jagelavičius
Prof. dr. (HP) Edvardas Danila
Doc. dr. Kristina Ryliškienė
Dr. Gunaras Terbetas
Prof. dr. Alvydas Navickas
Doc. dr. Rima Viliūnienė
Prof. dr. Sigita Lesinskienė

Doc. dr. Sigitas Ryliškis
Doc. dr. Vytautas Tutkus
Dr. Danutė Povilėnaitė
Doc. dr. Sigita Burokienė
Dr. Agnė Abraitienė
Prof. dr. Pranas Šerpytis
Prof. dr. Robertas Stasys Samalavičius
Prof. dr. Vilma Brukienė
Dr. Agnė Jakavonytė-Akstinienė
Doc. dr. Marija Jakubauskienė

Organizacinis komitetas:

Martyna Sveikataitė
Rafal Sinkevič
Gintarė Zarembaitė
Alicija Krasavceva
Karina Mickevičiūtė
Jogailė Gudaitė
Emilis Gegeckas
Auksė Ramaškevičiūtė
Tautvydas Petkus
Kristina Marcinkevičiūtė
Melita Virpšaitė

Gabrielė Lisauskaitė
Rosita Reivytytė
Kamilė Čeponytė
Šarūnas Raudonis
Monika Rimdeikaitė
Inga Česnavičiūtė
Tadas Abartis
Rūta Bleifertaitė
Kristijonas Puteikis
Saulius Ročka
Paulius Montvila

Agnė Timofejevaitė
Augustė Lapinskaitė
Emilis Šostak
Gratas Šepetyš
Gediminas Gumbis
Erika Ališauskienė
Indrė Urbaitė
Miglė Vilniškytė
Urtė Smailytė
Gabriela Šimkonytė
Julija Bitautaitė

ISSN 2783-7831 (skaitmeninis PDF)

© Tezių autoriai, 2023

© Vilniaus universitetas, 2023

KONTRACEPCIJA MOTERIMS, TURINČIOMS PSICHIKOS SUTRIKIMŲ

Darbo autorės. Urtė KAVALIAUSKAITĖ (IV kursas), Justė KAZLAUSKAITĖ (IV kursas).

Darbo vadovė. Prof. dr. Žana BUMBULIENĖ, VU MF Klinikinės medicinos institutas, Akušerijos ir ginekologijos klinika; VUL SK Akušerijos ir ginekologijos centras.

Darbo tikslas. Atrinkti ir išanalizuoti mokslinę literatūrą apie psichiatrijoje naudojamų vaistų ir kontraceptikų sąveiką, įvertinti kontracepcijos poveikį ir šalutinius reiškinius moterims, turinčioms psichikos sutrikimų tokių kaip nerimas, obsesinis kompulsinis sutrikimas, depresija, bipolinis sutrikimas, šizofrenija, priešmenstruacinis disforinis sutrikimas.

Darbo metodika. Atlikta išsami literatūros analizė naudojantis PubMed, WebMD, ScienceDirect, Google Scholar duomenų bazėmis. Straipsnių paieškai naudoti raktažodžiai: *contraception, depression, bipolar disorder, oral contraceptive, contraception for woman with psychiatric disorders, drug interactions*. Literatūros apžvalgai buvo atrinkti 45 straipsniai, straipsniai buvo išspausdinti anglų kalba.

Rezultatai. Remiantis išanalizuota literatūra, galima teigti, kad selektyvieji serotonino reabsorbcijos inhibitoriai, bupropionas, benzodiazepinai ir tricikliai antidepresantai neturi įtakos kontraceptikų vartojimui ir su jais nesąveikauja, tačiau iki galo sąveika nėra ištirta. Tuo tarpu keli vaistai, tokie kaip jonažolė, klozapinas ir prieštraukuliniai vaistai gali sąveikauti su kontraceptikais. Jonažolė ir karbamazepinas neturėtų būti skiriami kartu su peroraliniais kontraceptikais, nes mažina jų kontraceptinį poveikį. Reiktų atsižvelgti ir į tai, kad klozapino koncentraciją kraujyje didina kartu vartojami peroraliniai kontraceptikai, o lamotrigino koncentracija serume sumažėja, kai kartu vartojamas etinilestradiolis. Išanalizavus duomenis, kuriuose pateikiamas kontracepcijos pasirinkimas moterims, turinčioms depresiją ir nerimą, stebime, jog geriausias kontracepcijos pasirinkimas būtų ilgalaikiai metodai (varinė spiralė, intrauterininė sistema su levonorgestreliu, poodiniai implantai), nes jie beveik nesąveikauja su kitais vaistais ir turi mažiausią šalutinį poveikį moters nuotaikai ir psichiatrinių ligų eigai. Moterys sergančios šizofrenija dažnai neturi pakankamai žinių apie kontracepciją ir jos prieinamumą, o tai padidina nepageidaujamo nėštumo riziką. Nepageidaujamas nėštumas taip pat pablogintų bet kurio jau esamo psichikos sutrikimo eigą, todėl labai svarbu parinkti tinkamą ir veiksmingą kontracepcijos būdą. Tyrimuose apie kontracepcijos įtaką moterų nuotaikų pokyčiams stebėjome skirtingus rezultatus: PMDS gydymui klinikinėje praktikoje plačiai naudojamos sudėtinės kontraceptinės tabletės. Nustatyta, kad drospirenonas ypač veiksmingas gydant priešmenstruacinio disforinio sutrikimo simptomus dėl savo antialdosteroninio ir antiandrogeninio poveikio. Tuo

tarpu tyrimai atlikti su moterimis, turinčiomis depresiją, nerimą ir bipolinį sutrikimą bei vartojančiomis hormoninę kontracepciją yra kontraversiški ir jų rezultatai skiriasi: vieny tyrimų rezultatais vartojant hormoninę kontracepciją nuotaikos pokyčiai yra teigiami/neutralūs, kitų rezultatai rodo pablogėjusią nuotaiką. Nėra vienareikšmiškos nuomonės ir dėl hormoninių kontraceptikų poveikio nuotaikai moterims neturinčioms psichikos sutrikimų.

Išvados. Remiantis išsamia literatūros analize, moterims, turinčioms psichikos sutrikimų, tokių kaip nerimas, obsesinis kompulsinis sutrikimas, depresija, bipolinis sutrikimas, šizofrenija, labiausiai tinka ilgalaikiai kontracepcijos metodai, tokie kaip varinė spiralė, intrauterininė sistema su levonorgestreliu ir poodiniai implantai. Moterims, turinčioms priešmenstruacinį disforinį sutrikimą rekomenduojama skirti sudėtinės kontraceptinės tabletės, turinčias drospirenono. Labai svarbu į psichikos sveikatos priežiūrą integruoti šeimos planavimą, mokėti parinkti tinkamą kontracepcijos metodą, veiksmingai saugantį nuo neplanuoto nėštumo.

Raktažodžiai. Kontracepcija; kontracepcija moterims, turinčioms psichikos sutrikimų; depresija; bipolinis sutrikimas; obsesinis kompulsinis sutrikimas; šizofrenija; nerimas; geriamieji kontraceptikai; priešmenstruacinis disforinis sutrikimas; sąveika.